

BÖLÜM 20

ACİL SERVİS HEMŞİRELİĞİNDE ENFEKSİYON KONTROLÜ

Selin KESKİN KIZILTEPE¹

20.1. Acil Serviste Görülen Enfeksiyonlar

Enfeksiyon hastalıkları dünyada toplum sağlığı için küresel bir tehdit haline gelmiştir. Yeni ortaya çıkan veya daha önce bilinen patojenlerin oluşturduğu enfeksiyon hastalıkları, toplumda belirli bir coğrafyada veya farklı kültürlerde ortaya çıkabilmektedir. Son yirmi yılda, karşılaştığımız bulaşıcı hastalıklar toplumda hızla yayılıp, salgın hastalıklara, hatta pandemilere neden olarak toplum sağlığı için yaşamı tehdit edici durumlar oluşturmaktadır. Yakın zamanda görülen Şiddetli Akut Solunum Sıkıntısı Sendromu (SARS-CoV), Orta Doğu Solunum Sendromu (MERS-CoV), influența tipleri (kuş ve domuz gribi), Kırım- Kongo Kanamalı Ateşi ve Akut Solunum Sıkıntısı Sendromu Koronavirüs-2 (SARS-CoV2) gibi hastalıklar pekçok insanın ölümüne neden olarak pandemi haline gelmiştir. Pandemiler toplum yaşamının olağan akışını etkileyerek, ciddi ekonomik sıkıntılara ve kamu düzeninin bozulmasına neden olmaktadır. Bunun yanında antibiyotiğe dirençli patojenlerin artışı, hasta bakımında kullanılan malzemelerin hijyenik olmaması, sterilizasyon- dezenfeksiyon uygulamalarının doğru ve yeterli yapılmaması gibi pek çok farklı nedene bağlı olarak sağlık hizmeti ile ilişkili enfeksiyonlar (SHİE) ortaya çıkmaktadır. Bu enfeksiyonlar sağlık sistemine maddi bir yük getirerek, hastanede kalış süresinin uzamasına, mortalite ve morbiditede artışa, yaşam kalitesinde bozulmaya, iş gücü ve üretkenlik kaybına sebep olmaktadır. Enfeksiyon ajanına maruz kalan kişinin yanıtı, bağı-

¹ Öğr. Gör. Dr., Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, selinkeskin@gmail.com

- Bu tür durumlarda acil servisin hazırlanması ve işleyişine yönelik stratejileri geliştirmek, uygulamak ve değerlendirmek,
- Enfeksiyon kontrolü ve önlenmesi ile ilgili güncel rehber ve prosedürleri takip ederek, uygulanmasını sağlamak, diğer sağlık profesyonelleri ile işbirliği içerisinde çalışmak,
- Sağlık hizmeti ile ilişkili enfeksiyonların ve dirençli organizmaların daha fazla yayılmasını önlemek için acil eylem planlarında aktif rol oynamak,
- Enfeksiyonların izlenmesi ve kayıt altına alınması amacı ile oluşturulan sürveyans sisteminin takibinde enfeksiyon kontrol hemşiresine yardımcı olmak,
- Salgın durumu söz konusu olduğunda kayıtları uygun olarak tutmak ve bildirim zorunlu hastalıklara yönelik gerekli bildirimleri yapmak.

Sonuç olarak; enfeksiyonun kontrolü ve önlenmesinde acil servisin karmaşık ortamına özgü yeni yaklaşımların ve teknolojilerin kanıta dayalı olarak başarılı bir şekilde uygulanması hasta, çalışan ve toplum sağlığının güvenli olarak sürdürülmesini sağlayacaktır. Acil hemşirelerinin salgınlara ilişkin alınacak önlemlerin hazırlık, müdahale, uygulama aşaması ile ilişkili planlanan süreçlere dahil edilmesi oluşturulan afet planlarının çok daha etkin yürütülmesini sağlayacaktır. Acil servis hemşiresi; hastaları ve tüm sağlık çalışanlarını korumak adına enfeksiyon kontrolü ve önlenmesine ilişkin önlemleri bilmeli, takip etmeli, sonuçları değerlendirebilme yeterliliğine sahip olmalı, güncel rehber ve prosedürler doğrultusunda kendini geliştirmelidir.

Kaynaklar

- Cankurtaran, YS. Enfeksiyon Kontrol Hemşireliği. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi; 2015.
- Carter EJ, Pouch SM, Larson EL. Common infection control practices in the emergency department: a literature review. *American Journal of Infection Control*. 2014; 42: 957-962.
- Curless MS, Gerland MA, Maragakis LL. *Infection Prevention and Control: Module 11: Infection Prevention and Control Program Management*. 1rd edit. Baltimore: Johns Hopkins Medicine; 2018.
- Damani NN. *Manual Of Infection Control Procedures*. 2rd edit. London: Cambridge; 2004.
- Ellis S. Role of emergency nurses in controlling infection. *Emergency Nurse*. 2012;20(8):16-21.
- Emergency Nursing Associations. *Emerging Infectious Diseases in the Emergency Care Setting*. Son Erişim Tarihi:25.05.2021. Şu adresten edilebilir: http://www.ena.org_resource-library.
- Emergency Nursing Associations. *The role of emergency nurses in emergency preparedness and response* Son Erişim Tarihi:25.05.2021. Şu adresten edilebilir: <https://www.ena.org/docs/default-source/resource-library/practice-resources/position-statements/allhazardspreparedness>.
- Gerberding J, Fleming D, Snider D. Guideline for hand hygiene in health-care settings; centers for disease control and prevention. *Recommendations and Reports*. 2002; 51:1-16.
- Görak G. Enfeksiyon Kontrolü ve Korunma Yöntemleri. In: Görak G, Savaşer S, Yıldız S, editörs. *Bulaşıcı Hastalıklar Hemşireliği*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi; 2018.

- Hekimoğlu CH. Ulusal sağlık hizmeti ile ilişkili enfeksiyonlar surveyans ağı özet raporu. *Researchgate*. 2018; 10:1-47.
- Howard J. *Epidemiyoloji ve Sürveyans*. In: Anđ Ö. editor. *Toplumda İnfeksiyon Kontrolü*. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevi; 2011.
- Burnett E. Effective infection prevention and control: the nurse's role. *Nursing Standart*. 2018; 12 (4):1-5.
- Institut National de Sante Publique du Quebec. *Infection Prevention And Control Measures in The Emergency Department*. Canada: Quebec; 2013.
- Jeanes A, Coen PG, Drey NS, Gould DJ. The development of hand hygiene compliance imperatives in an emergency department. *American Journal of Infection Control*. 2018; 46:441-447.
- Khan D. Sağlık Merkezleri. In: Anđ Ö. editör. *Toplumda İnfeksiyon Kontrolü*. İstanbul:Nobel Tıp Kitapevi; 2011.
- Krein SL, Kronick SL, Chopra V, Shever LL, Weston LE, Gregory L, Harrod M. Comparing inpatient versus emergency department clinician perceptions of personal protective equipment for different isolation precautions. *American Journal of Infection Control*. 2020; 48: 224–226.
- Liang SY, Riethman M, Fox J. Infection prevention for the emergency department out of reach or standard of care?. *Emergency Medicine Clinics of North America Journal*. 2018; 36:873–887.
- Liang SY, Theodoro DL, Schuur JD, Marschall J. Infection prevention in the emergency department. *American College of Emergency Physicians*. 2014; 64(3): 299–313.
- National Health and Medical Research Council. *Australian Guidelines for the Prevention and Control of Infection in Healthcare*. Australian Government. 2019.
- Oh Soon H, Uhm Choon D. Current status of infection prevention and control programs for emergency medical personnel in the Republic of Korea. *J Prev Med Public Health*. 2015; 48:330-341.
- Patrick JR, Shaban RZ, FitzGerald G. Influenza: Critique of the contemporary challenges for pandemic planning, prevention, control, and treatment in emergency health services. *Australasian Emergency Nursing Journal*. 2011; 14:108-114.
- Prevention Strategies for Seasonal Influenza in Healthcare Settings, Guidelines and Recommendations. Centers for Disease Control and Prevention. Son Erişim Tarihi:28.04.2021. Şu adresten edilebilir:<https://www.cdc.gov/infectioncontrol/guidelines/isolation/index.html>.
- Rebmann T, Louis S. Assessing hospital emergency management plans: A guide for infection preventionists. *Association for Professionals in Infection Control and Epidemiology*. 2009; 37:708-714.
- Reidy M, Ryan F, Hogan D, Lacey S, Buckley C. Preparedness of Hospitals in the Republic of Ireland for an Influenza Pandemic, an Infection Control Perspective. *BMC Public Health*. 2015; 15: 847.
- Ross S, Furrows S. *Rapid Infection Control Nursing*. 1th edit. UK: Wiley Blackwel Press; 2014.
- Rothman RE, Irvin CB, Moran GJ, Sauer L, Bradshaw YS, Fry RB, et al. Respiratory hygiene in the emergency department. *J Emerg Nurs*. 2007; 33:119-34.
- Santos Oliveira BA, Oliveira Bernardes L, Menis Ferreira A, Dias Reis Pessalacia J, Cristina Ribeiro Furlan M, Andrade D, et al. Impact of educational intervention on cleaning and disinfection of an emergency unit. *Int. J. Environ. Res. Public Health*. 2020; 17:3313.
- Shook JE. Infection control in the emergency department. *Seminars in Pediatric Infectious Diseases*. 1995; 6:265-272.
- Sydnor RM, Perl TM. *Hospital Epidemiology and Infection Control in Acute-Care Settings*. In: *Clinical Microbiology Reviews*. 1rd ed. USA: American Society for Microbiology. 2011;141-173.
- Turnberg W, Daniell W, Simpson T, Van Buren J, Lipkin E, Duchin J. Appraisal of recommended respiratory infection control practices in primary care and emergency department settings. *Am J Infect Control*. 2008; 36: 268-75.

- Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. Pandemik İnfluenza Ulusal Hazırlık Planı. 2019, Ankara. Son Erişim Tarihi:25.05.2021. Şu adresten edilebilir:<https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/bulasicihastaliklar-haberler/ulusal-pandemi-hazirlik-plani.html>.
- Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. COVID-19 (SARS-CoV2 Enfeksiyonu) Rehberi. 25 Mart 2020, Ankara. Son Erişim Tarihi:01.05.2021. Şu adresten edilebilir: <https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/tr/covid-19-rehberi.html>
- Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü.Hastane Öncesi Acil Sağlık Hizmetlerinde Enfeksiyon Hastalıklarından Korunma Rehberi. 2019, Ankara. Son Erişim Tarihi:25.05.2021. Şu adresten edilebilir:https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/Enfeksiyon_Hastaliklarndan_Korunma_Rehberi.pdf.
- Türk Hemşireler Derneği. Hemşirelik yönetmeliğinde değişiklik yapılmasına dair yönetmelik. Çalışılan birim/servis/ünite/alanlara göre hemşirelerin görev, yetki ve sorumlulukları.19 Nisan 2011. Son Erişim Tarihi:25.05.2021. Şu adresten edilebilir: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/04/20110419-5.htm>.
- Weston D. Infection Prevention and Control: Theory and Clinical Practice for Healthcare Professionals. 1rd edit. England: John Wiley&Sons Ltd; 2008.
- WHO Guidelines on Hand Hygiene in Health Care: First Global Patient Safety Challenge Clean Care Is Safer Care. World Health Organization. Geneva: 2009.
- Zimmerman PA, Mason M, Elder E. A healthy degree of suspicion: A discussion of the implementation of transmission based precautions in the emergency department. Australasian Emergency Nursing Journal. 2016; 19: 149–152.
- Zottele C, De Souza Magnago SB, Dos Santos Dullius AI, Kolankiewicz CB, Dal Ongaro J. Hand hygiene compliance of healthcare professionals in an emergency department. Revista da Escola de Enfermagem. 2017; 51: 1-8.